

BU SAYIDA

40

KİTAP TANITIMI

kitap

Radikal

5 MART 2010 CUMA
YIL 8 SAYI 468

Radikal'in okurlarına armağandır.

6 Profesörün maceraları

Profesörler Üçlemesi'nin son kitabı 'Kısıtlı Şartlar Villası' da Türkçede. A. Ömer Türkeş

12 70 yaşında bir çocuk

Fazıl Hüsni Dağlarca'nın kült kitabı 'Çocuk ve Allah' 70 yaşında. Yücel Kayran

16 Bayramda baklava yiyendir

Soner Çağaptay, 'Türk Kimdir?' adlı kitabını Hasan Bülent Kahraman'a anlattı.

28 Bursa'da fuar...

Geçen hafta başlayan Bursa 8. Kitap Fuarı'nı gezmek için son üç gün.

30 Avatar Aang kitaplara geçti

Milyonları televizyona kitleyen Avatar Aang'in artık kitapları da var. Aslı Tohumcu

Roman hayattan daha kolay

Murat Gülsoy'un yeni kitabı 'Karanlığın Aynasında', bir roman kahramanı olmayı daha güvenli bulan Doktor Orhan'ın hikâyesini anlatıyor. Zekice yazılmış bu kitapta roman hayata, hayat romana dönüşüyor.

ASUMAN KAFADÖĞLU-BÜKE

Murat Gülsoy
Deneyimler
2010
237 sayfa
14 TL

Bu yazıyı okumayın

Murat Gülsoy'un yeni kitabı 'Karanlığın Aynasında', bir roman kahramanı olmayı daha güvenli bulan Doktor Orhan'ın hikâyesini anlatıyor. Zekice yazılmış bu kitapta roman hayata, hayat romana dönüşüyor

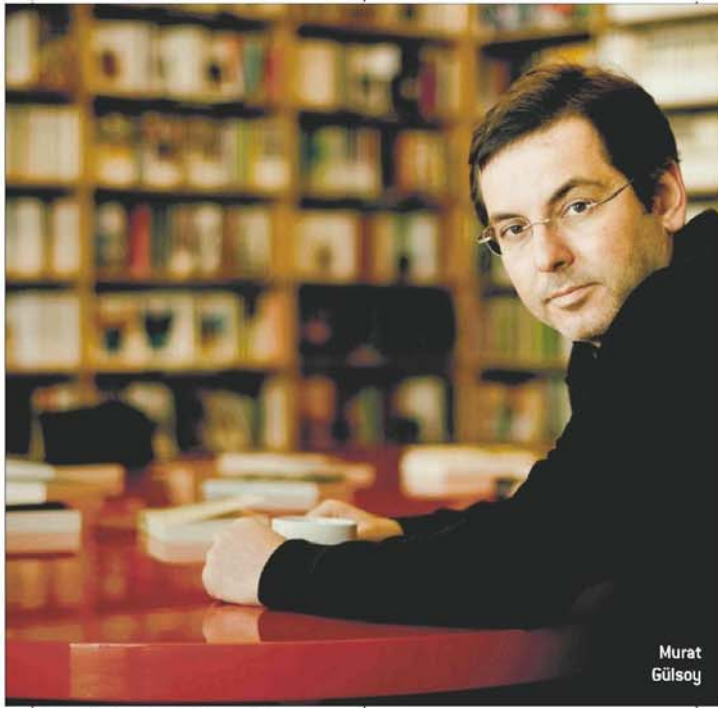
ASUMAN KAFAOĞLU-BÜKE

akafaoglu@yahoo.com

Mümkün olsa, bu satırları okuyan gözler şimdilik yazının geri kalanını okumasın isterdim: hem söz edeceğim kitapla aranızda girmemek hem de tabula rasa halinde okumanın yaratacağı şaşkınlık, etkisini yitirmesini diye. İlkçağlarda tragedya seyircileri görmeye gittikleri eser başlamadan önce kahramanı ve konuyu çok iyi bilirlerdi; zaten oyunun başında kahin, tragedya kahramanının başına gelecekler konusunda uyarırdı seyirciyi. Ezbere bildiği masalı tekrar tekrar anlatıran çocuk gibi, gösteriyi yine de heyecandan birşey kaybetmeden seyredilerdi. Hâlâ süren bir anlatı geleneği olmasına rağmen bugünün seyircisi artık bilinmezlerle uyanılmayı sever.

Murat Gülsoy, *Karanlığın Aynasında* adlı son romanında, tam da bunu yapıyor. İlk satırdan başlayarak okuru zevkli bir bilinmezler içine sürüklüyor. Roman, Ece adında genç bir kadının panik atak şikâyetleriyle bir hastanenin acil servisine gelmesiyle başlıyor. Ece'yi muayene eden doktor Orhan daha hastayı görmeden, bu amin onun hayatını değiştireceğini hissediyor. Hasta ile doktorun karşılaşmaları adeta déjà vu havasında gerçekleşiyor. Aynı zamanda anlatıcı da olan doktor Orhan "haz ve korku karışımı bir duygunun mayalanmakta olduğunu hissediyordum" diye açıklıyor duygularını ilk kez baktığı Ece'yle karşılaşmıştı. İkisi de aşık olmaya hazır, hatta karşılaşmadan önce sanki aşık olmaya başlamış gibiler.

Ece zor bir çocukluk geçirmiş tiyatro oyuncusudur. Hiç tanımadığı babası, o daha doğmadan ayrılmıştır annesinden. Ece'nin bütün çocukluğu, yaşlı bir kadının bakımını üstlenen annesiyle birlikte, kendilerine ait olmayan bir evde, bir aileden yoksun bir şekilde geçmiştir. Orhan ise doktor babasının izinden giderek doktor olmuş, kendi deyimiyle "vasat bir hekim olduğunun" farkındadır. Babası ve amcası ani bir trafik kazasında öldükten sonra, yengesinin ve ruhsal sorunları olan kuzeni Sarp'ın sorumluluğu bir bakıma ona kalmıştır. Orhan'a göre, aldığı eğitimle iyi bir doktor olunamaz zaten, vasatlığı buradan kaynaklanır, öte yandan şefkatli biri olduğu için hastalarıyla ilgilidir. Dikkatsiz değildir. Korkular içinde acile gelen Ece'yi de

Murat Gülsoy

FOTOĞRAF: MUHSİN AKGÜN

bilgisinden çok şefkatiyle sakinleştirir. Henüz tanışmış olmalarına rağmen "hayatımın her küçük parçasını inanılmaz bir ışıkla aydınlatmaya başlamış olan bu kadın" diye söz eder Ece'den ve birkaç kez "Ece'ye bir şey olmasına izin veremedim" sözlerini yineler. İlk gördüğü zamanda koruma isteğiyle sarılmıştır genç kadına.

GARİP BİR PARADOKS

Karanlığın Aynasında, hoş bir aşk romanı formatında başlar fakat bir yandan da, bir şeylerin yanlış gittiğini hissettirir. Olaylar Orhan tarafından birinci tekil şahısta anlatılmasına rağmen, diyaloglarda hiç sesi duyulmaz anlatıcının. Doğrudan soru sorulduğunda "cevap vermedim, sadece yutkundum", "cevabımı beklemeden viskisinin kalanını da bir diğışte bitirdi", "tepkini vermediğimi görünce...", "her zaman olduğu gibi susmayı tercih ettim" şeklinde olur. Hiç konuşmaz Orhan. Ama ironik şekilde anlatıcıdır. Sesi duyulmaz ama

kalmıştır artık, Sarp'ın önerisini gerçekleştirmek en akıllıca fikir olarak görünür: Ece'yi romanın içinde aramaya başlar.

GERÇEK DENİLEN ŞEY...

Roman bu noktadan sonra farklı bir gerçeklik boyutunun ironisiyle oynamaya başlar. Zaten okuru buna birkaç sahneyle alıştırmıştır önceden. İlk başta Ece'yi sahnede oynarken izlerken, piyesin gerçekliği ile gerçeklik arasında paralellik kurar. Burada katmanlar halinde gerçeklik yattığını hissettirir. Roman kahramanı Ece, sahnede oynayan Emily adlı karakteri canlandıran Ece'den daha mı az gerçek? Daha sonra rüyasında gördüğü Ece ise bu iki Ece'den bile daha az gerçek. Aslında bu Ece'lerin hepsi gerçekliğin farklı kademelerinde varlık bulurlar. Yazar böyle yaparak, bir roman kahramanını 'daha az gerçek' ya da 'daha çok gerçek' olarak algılamamın saçmalığı içine düşürür okuru. Bu noktada, "Gerçek denilen şeyin elle tutulur ve gözle görülür olması gerekliliğinden o gün o dakika kuşkuya düşmüştüm. Beynimizde olup bitenleri bile tam anlamıyla kavrayamıyorduk. Kaldı ki gerçeklik..."

Gerçeklik, **Murat Gülsoy**'un öykü ve romanlarında en çok didiklemediği temaların başında gelir. Bu romanında da "hareketlerimizi yönlendiren bir üstvarlığın varlığı" hem Sarp'ın teşhisini koyan doktor tarafından hem de Sarp tarafından dile getirilir. Doktora göre "eğer dinsel eğilimleri varsa bu Tanrı gibi bir varlığa dönüşüyor; kimilerinde uyuşurlar, kimilerinde hayaletler, işte Sarp'ta da bir yazar" şeklinde üstvarlık olarak ortaya çıkıyor. Çünkü insan zihni aralarında bağlantı olmayan işaretleri birbirine bağlamakta çok usta. Sarp'ın ise, gerçeklik belki de fazla acı olduğu için bir romanın içinde olmak daha güvenli ve huzurlu. Ayrıca Sarp bir roman içinde olduğunu hayal etmeyi hiçbir zaman kendi zihninin yeteneği (ya da eksikliği) olarak görmez. "Bir romanın içinde olduğumu fark etmişsem, bu yazar böyle istediği için gerçekleşmiş demektir. Yani bu bir marifet değil. Peki, ama yazarın bilmenin bir yolu var mı? Yok. Mümkün değil. Romanın dışında nasıl bir dünya olduğunu bilmenin bir yolu yok gibi görünüyor. İçinde bulunduğum

romanın dünyasına benzediğini varsayabilirim ama bundan asla emin olamam. Bir sürü roman okudum farklı dünyalarda geçen. İnsanların cinsiyetlerinin zaman içinde tersine döndüğü ya da hasta olanların iyileştirilmesinin korkunç bir suç olduğu ya da makinelerin insanlardan daha akıllı olduğu ya da maymunların hükmettiği ya da sadece geometrik şekillerden oluşan iki boyutlu...”

Kurgu içinde kurgu yer aldığına, en çok yazar merak edilir. Sarp da bunu yapıyor akıl yürütmesinde. Orhan sevgilisini bulmak için romanı yeniden canlandırırken, maketlerle kahramanlara yeniden **can** veriyor. Aynı şekilde romanın yazarı da, Orhan'a ve diğer roman kahramanlarına **can** veriyor. Bunlar iç içe geçen kurgular şeklinde gerçekliği sorgular hale getiriyor okuru. Nasıl Sarp'ın hastalıklı zihni olaylar arasında olmayan bağlantıları kuruyorsa, roman okuru da motifler arasında benzerlikler kurmaya başlıyor. Aslında bütün anlatı yazının serbest çağrışımlarından başka bir şey değil. Romanın sonlarına doğru bir bölümde bilinçakışı tekniğiyle Gülsoy tam da anlamamızı istediği şeyleri biçem olarak gösteriyor. Bir tek kişinin değil, topluca bir bilinçakışına sokuyor okuru. Serbest çağrışımların romanın oluşumunda oynadığı

rolle, roman içinde aynı teknikle Ece'yi anyor. Bir sözcükten diğerine, bir imgeden diğerine, tüm romanın yazılışı gözümüzde canlanmaya başlıyor. Gülsoy romanın içindeki gezintiyi, yazının zihni içindeki bir gezintiye dönüştürüyor ve tabii burada aranan her şeyi bulmak mümkün. Ece'yi de, gizli motifleri de, karanlık aynaları da.

Bu noktada artık düşüncemiz bizi neden yazıldığı sorusuyla karşı karşıya getiriyor. Gerçekten, neden yazar **Murat Gülsoy**? Neden herhangi bir yazar yazma gereği duyar, bunu sormaya başlıyoruz. Sorunun yanıtı romanın başlarında bile kendini ele veriyor. Orhan nasıl sevdiği kadını kendi gerçeklik düzeyinde aradıysa, ve onu bulmak için romanı yeniden kurguladıysa, ve kurgunun içinde onu kendi içinde bulduysa (ya da onun içine girerek bulduysa) aynen yazar da kendi gerçekliğini bulmak için yazıyor. Yazıyor, “çünkü romanı anlamak hayatı anlamaktan çok daha kolay.” Ayrıca “Mademki bu bir roman, sonunda her şey çözülecek. Romanların sonunda her şey çözülmür.”

Karanlığın Aynasında çok zekice yazılmış, ironik, nefis bir roman. Henüz 2010 yılının sekiz haftası geçti ama kuşkusuz yılın en iyi romanlarından biri olarak anılacaktır.

Kurmaca ve gerçeği karşı karşıya getirdi

Murat Gülsoy, 1967'de İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi ve **Boğaziçi Üniversitesi** Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitenin psikoloji Bölümü'nde yüksek lisans, İTÜ Biyomedikal Mühendisliği'nde doktora yaptı. 1993'ten beri **Boğaziçi Üniversitesi**'nde öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Biyofotonik konusunda dersler veriyor, araştırmalar yapıyor. Lazer-doku etkileşimi, lazerle doku kaynağı, cerrahi lazer sistemi tasarımı konularında çok sayıda makalesi bulunuyor.

1992-2002 yılları arasında arkadaşlarıyla **Haşhaş Gemi** dergisini çıkardı. 2001 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı, *Bu Kitabı Çalın* adlı kitabına, 2004 yılı Yunus Nadi Roman Ödülü, *Bu Filmin*

Kötü Adamı Benim adlı romanına verildi. Öykü ve yazılan Altzine, *Adam Öykü*, Yazınca ve Matbuat dergilerinde yayımlandı. Dili, kurgusu ve şairi anlatımla dikkat çeken öykülerinde okurmetin ilişkilerini ironik bir dille irdelediği Cemil Kavukçu'nun deyişle “kurmacanın gerçeği ile yaşamın gerçeğini karşı karşıya getirdi”.

602. Gece, İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, Sevgilinin Geciken Ölümü, Binbir Gece Mektupları, Alemelerin Sürekliliği ve Diğer Hikâyeler, Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul, Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık Kurmacanın Bilinen Sınırları ve İhlal Edilebilir Kuralları, Bu Anı Daha Önce Yaşamıştım adlı kitapları bulunuyor.

Kitapları Almanca, Çince, Makedonca, Rumence, Bulgarca gibi dillere çevrildi.

İçeri doğru bağırırken sesinde her an ağlamaya dönüşecek bir tını vardı. Sanki sınırlı geçmemek için kendini çok zor tutuyordu. İçinde kaynayıp duran zıt kuvvetlere hâkim olabilmek için tüm gücünü harcıyordu gibiydi. Enerjisinin tamamını bu yoğun mücadeleye ver-diği için dışarı çıkıp normal insanların dünyasına karşımaya hâli kalmıyordu adeta. Sarp kendimi bildim bileli hastaydı. Aslında fiziksel hastalıklarla başlayan bir eve kapanmayı onunki. Sonra nasıl olduysa bir tür ruhsal bozukluğa evrildi. Ama ne olduğunu teşhis edemedim doğrusu. Benim psikiyatri servisinden hatırladıklarım yeterli olmadığı için Tunç'u çağırmıştım. İşte Sarp'a en çok o gün acımıştım. Bugün olduğu gibi acı bir alayla bağırıp çağırıyordu; tam tersine büyük bir iyi niyetle sıkıntılarını anlatıyordu Tunç'a. Çok şaşırılmıştım. Ben Sarp'ın içinde bulunduğu durumun tam anlamıyla farkında olduğunu bilmiyordum. Üstelik Sarp kurtulmak, iyileşmek,

normal bir insan olmak istiyordu. Şu küçük odada, şu 37 ekran televizyonun karşısına mihlanıp kalmaktan kurtulmak istiyordum, diyordu Tunç'a. Ve o kadar çok ayrıntıya giriyordu ki... Tunç'un tüm bu anlatılardan nasıl bir sonuç çıkaracağını merakla bekliyordum. Büyük bir iyi niyetle, azimle, heyecanla durumunu anlatırken benim gördüğüm Sarp'ın çaresizliği; takıntılından, saçma düşüncelerinden, korkularından kurtulmak istiyordu. O gün Sarp'ı dinlerken, iyileşmiş, sağlıklı bir Sarp hayal etmeye çalıştım, beceremedim. Tunç hiç tepki vermeden dinliyordu. Ne düşündüğünü tahmin etmeye çalışıyordum. Tabii bunda başarılı olamıyordum. Çünkü Sarp'ın anlattıklarını ben objektif olarak dinleyemiyordum. O babalımızın ölümlerini anlatırken Tunç küçük not defterine önemli birtakım notlar alıyordu ama ben tüm olup biteni, öncesini sonrasını aklımın içinde tekrar yaşıyordum. **Kitaptan**